

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, Respublikos g. 94, LT-42136 Rokiškis, tel. (8 458) 71 365, faks.(8 458) 71 420,
el.p.kontrol@post.rokiskis.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188662691

VEIKLOS AUDITO ATASKAITA

AKCINĖS BENDROVĖS ROKIŠKIO BUTŲ ŪKIO VEIKLOS EFEKTYVUMAS

2018 m. spalio 29 d. Nr. KAĮ-8
Rokiškis

Su audito ataskaita galima susipažinti
Rokiškio rajono savivaldybės interneto puslapyje
adresu : www.rokiskis.lt

TURINYS

IŽANGA	3
AUDITO REZULTATAI	3
1. Bendrovės finansinės būklės vertinimas	3
1.1 Mažėjo skolos, didėjo nuosavas kapitalas	3
1.2 Bendrovės finansinė būklė gera	4
2. Pelningumo vertinimas.....	4
2.1 Prognozuojamas pelnas ir 2018 metais.....	4
2.2 Investicijos duoda grąžą.....	5
2.3 Yra nuostolingų veiklų.....	6
3. Bendrovės valdysena.....	7
3.1 Bendrovės planuose – reorganizacija.....	7
3.2 Akcininkams svarbiausia – pelnas ir nuosavo kapitalo didėjimas.....	7
3.3 Savivaldybei turi rūpėti maksimali nauda visuomenei, bet ar rūpi?.....	8
3.4 Reorganizacija palikta savieigai, trūksta koordinuotų veiksmų ir motyvacijos	9
REKOMENDACIJOS	10
PRIEDAI	11
1 priedas. Santrumpos ir sąvokos	11
2 priedas. Audito apimtis ir metodai	12

IŽANGA

Savivaldybių kontroliuojamų įmonių steigimas ir jų priežiūra yra viena savivaldybių funkcijų, kuria užtikrinama, kad viešosiomis paslaugomis galėtų naudotis visi savivaldybės gyventojai ir kad šios paslaugos būtų teikiamos nuolat, o jų pasiekiami rezultatai nešėtų naudą visiems. Tačiau Rokiškio rajono savivaldybėje nėra apsispręsta, kokie yra savivaldybės socialiniai, politiniai ar komerciniai tikslai, kurių ji siekia per savivaldybės kontroliuojamas įmones. Įmonėms nesuformuotos užduotys, skatinančios sėkmingą investuotų lėšų naudojimą.

Uždaroji akcinė bendrovė „Rokiškio butų ūkis“ įregistruota 1995 m. birželio 29 d., perregistruota į akcinę bendrovę 2017 m. sausio 2 d. Pagrindinis akcininkas – Rokiškio rajono savivaldybė, valdanti 70,5 proc. akcijų. Kiti akcininkai valdo 29,5 proc. akcijų. Bendrovės valdymo organai: valdyba ir bendrovės vadovas – direktorius. Bendrovės įstatuose nurodytas veiklos tikslas – nekilnojamo turto tvarkyba už atlygį arba pagal sutartį, siekiant gauti pelno. Bendrovė gali užsiimti ir bet kokia kita veikla, kuri neprieštaruja Lietuvos Respublikos teisės aktams.

Veiklos auditas atliktas vykdant Rokiškio rajono savivaldybės tarybos pavedimą atlikti veiklos plane nenumatytą akcinės bendrovės Rokiškio butų ūkio veiklos auditą – įvertinti bendrovės veiklos efektyvumą¹. Vertindami bendrovės finansinę būklę, skaičiavome ir analizavome mokumo ir skolos rodiklius. Vertindami bendrovės veiklos pelningumą, skaičiavome ir analizavome pelningumo ir nuosavo kapitalo bei turto gražos rodiklius. Analizavome pelno-nuostolio rezultatus pagal teikiamų paslaugų segmentus. Taip pat analizavome bendrovių reorganizavimo problemas.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus ir tarptautinius audito standartus. Auditą atlikome su prielaida, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus. Audito ataskaitoje naudotos santrumpos ir sąvokos pateiktos audito ataskaitos 1 priede. Informacija apie audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodus pateikta audito ataskaitos 2 priede.

AUDITO REZULTATAI

1. BENDROVĖS FINANSINĖS BŪKLĖS VERTINIMAS

1.1 Mažėjo skolos, didėjo nuosavas kapitalas

Pagrindiniai 2013-12-31 – 2018-09-30 balansų faktai pateikti 1 lentelėje.

1 lentelė (eurais)

	Rodikliai	2013-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2018-06-30	2018-09-30
1	TURTAS:	611221	517878	503139	523479	501940	463056	495238
1.1	Ilgalaikis materialus ir nematerialus	20816	20061	16630	13188	9336	7863	7213
1.2	Atsargos	8219	6339	6259	4936	2944	6033	9833
1.2	Gautinos sumos	396491	272214	258694	216495	147122	145403	138933
1.3	Pinigai	185556	219264	220695	287335	340194	302841	337662
1.4	Kitas turtas	139		861	1525	2344	916	1597

¹ Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2018-09-28 sprendimas Nr. TS-226 „Dėl pavedimo Rokiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai atlikti veiklos plane nenumatytą akcinės bendrovės Rokiškio butų ūkio veiklos auditą“.

2	Nuosavas kapitalas	163166	172797	171272	175131	183003	177027	202498
3	Įsipareigojimai	448055	345081	331867	348348	318937	286029	292740

2014 metų pradžioje bendrovė turėjo turto už 611,2 tūkst. Eur. Nuosavo kapitalo dalis sudarė 163,2 tūkst. Eur arba 26,7 proc., skolinto – 448,0 tūkst. Eur arba 73,3 proc. 2014-2017 metų laikotarpiu bendrovės turtas sumažėjo 109,3 tūkst. Eur (17,9 proc.). Pagrindinė priežastis – gautinų sumų iš gyventojų už renovaciją ženklus sumažėjimas, dėl kurių mažėjo ir įsipareigojimai savivaldybei (kuri finansavo pirmus renovacijos projektus). Nuosavo kapitalo dalis per 5 metus padidėjo 19,8 tūkst. Eur (12,2 proc.), padidėjimo priežastis - pelnas.

2018 metų pradžioje bendrovė turėjo turto už 501,9 tūkst. Eur. Nuosavo kapitalo dalis sudarė 183,0 tūkst. Eur arba 36,5 proc., skolinto – 318,9 tūkst. Eur arba 63,5 proc. Per 2018 m. 9 mėn. bendrovės turtas sumažėjo 6,7 tūkst. Eur (1,3 proc.), įsipareigojimai sumažėjo 26,2 tūkst. Eur (8,2 proc.), nuosavas kapitalas padidėjo 19,5 tūkst. Eur (10,7 proc.) dėl per šį laikotarpį uždirbto pelno. Bendrovė 2018 m. rugsėjo 30 d. turėjo turto už 495,2 tūkst. Eur. Nuosavo kapitalo dalis sudarė 202,5 tūkst. Eur arba 40,9 proc., skolinto – 292,7 tūkst. Eur arba 59,1 proc.

1.2 Bendrovės finansinė būklė gera

Pagrindiniai bendrovės mokumo rodikliai pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė

Rodikliai	2013-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2018-06-30	2018-09-30
Apyvartinis kapitalas	142350	152736	154642	160418	171323	169164	19528
Bendrasis mokumas	1,9	1,8	1,8	1,5	1,5	1,6	1,7
Kritinis mokumas	1,8	1,8	1,8	1,4	1,5	1,6	1,6
Absoliutus mokumas	1,2	1,1	1,2	0,8	1,1	1,1	1,2
Bendrasis skolos rodiklis (proc.)	73,3	66,6	66,0	66,5	63,5	61,8	59,1

Bendrovė turi pakankamai apyvartinio kapitalo ir turi galimybę laiku apmokėti skolas. Bendrovės mokumo rodikliai tiek 2018 m., tiek ankstesniais laikotarpiais, rodo gerą finansinę būklę. Bendras įsiskolinimų lygis (visų skolų santykis su visu turtu) yra gana aukštas, tačiau šio rodiklio mažėjimas rodo teigiamas tendencijas.

2. PELNINGUMO VERTINIMAS

2.1 Prognozuojamas pelnas ir 2018 metais

Pagrindiniai pelno- nuostolio ataskaitų duomenys pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė (eurais)

	Rodikliai	2013	2014	2015	2016	2017	2018-06-30	2018-09-30
1	Pardavimo pajamos	444790	469145	519021	505521	510094	262999	383296
2	Pardavimo savikaina	369527	383161	440709	431959	420058	227963	328008
3	Bendrasis pelnas	75263	85984	78312	73562	90036	35036	55288
4	Veiklos sąnaudos	71806	76626	81867	71585	81452	42243	48483
5	Tipinės veiklos pelnas	3457	9358	(3555)	1977	8584	(7207)	6805
6	Kita veikla	2246	1871	2274	2308	1113	1122	1683
7	Finansinė investicinė	295	444	147	836	330	109	11007

	veikla							
8	Pelnas prieš apmokestinimą	5998	11673	(1134)	5121	10027	(5976)	19495
9	Pelno mokestis	1107	2042	481	1262	2155		2924
10	Grynasis pelnas (nuostoliai)	4891	9631	(1615)	3859	7872	(5976)	16571

Bendrovės veikla 2013-2017 metų laikotarpiu buvo pelninga, išskyrus 2015 metus.

2018 m. I pusmečio bendrovės veiklos rezultatas -5976 Eur nuostolis. Palyginus su ankstesnių metų to paties laikotarpio rezultatais, nustatyta, kad ankstesnių metų I pusmečio rezultatai taip pat būdavo neigiami: 2016 metais nuostolis sudarė 8659 Eur, 2017 metais – 5731 Eur.

2018 m. 9 mėn. bendrovės veiklos rezultatas – 16571 Eur pelno. Ankstesnių metų 9 mėn. rezultatai taip pat buvo teigiami: 2016 m. grynasis pelnas sudarė 3641 Eur, 2017 m. – 8259 Eur. Todėl prognozuojama, kad ir už 2018 metus rezultatai bus teigiami.

2.2 Investicijos duoda grąžą

Kai veikla nuostolinga, nesukuriama nei investicijų grąža, nei turto grąža, ji tampa neigiama. Pagrindiniai bendrovės pelningumo rodikliai pateikti 4 lentelėje.

Rodikliai (proc.)	2013	2014	2015	2016	2017	2018-06-30	2018-09-30
Bendrasis pelningumas	16,9	18,3	15,1	14,6	17,7	13,3	14,4
Grynasis pelningumas	1,1	2,1	-0,3	0,8	1,5	-2,3	4,3
Veiklos išlaidų rodiklis	16,1	16,3	15,8	14,2	16,0	16,1	12,6
Nuosavo kapitalo grąža	3,0	5,6	-0,9	2,2	4,3	-3,4	8,2
Turto grąža	0,8	1,8	-0,3	0,7	1,6	-1,3	3,3

Bendrasis pelningumas 2013-2017 m. svyravo nuo 14,6 proc. iki 18,3 proc., vidutiniškai per 5 metus sudarė 16,5 proc. 2018 m. I pusmečio bendrasis pelningumas sudarė 13,3 proc., 2018 m. 9 mėn. - 14,4 proc.

Grynasis pelningumas 2013-2017 m. svyravo nuo -0,3 proc. iki 2,1 proc., vidutiniškai per 5 metus sudarė 1,0 proc. 2018 m. I pusmečio grynasis pelningumas neigiamas (-2,3 proc.), 2018 m. 9 mėn. – teigiamas (4,3 proc.).

Veiklos išlaidų rodiklis gana stabilus visais laikotarpiais. Didžiausias buvo 2014 m. (16,3 proc.), mažiausias šiais metais (12,6 proc.).

Savivaldybės investuotų lėšų efektyvumą geriausiai parodantis rodiklis – nuosavo kapitalo grąža. Bendrovėje kapitalo grąža 2013-2017 m. svyravo nuo -0,9 iki 5,6 proc., 5 metų vidurkis būtų 2,8 proc. Tai reiškia, kad vidutiniškai per 5 metus investuotas kapitalas uždirbo kasmet po 2,8 proc. pelno. 2018 m. 6 mėn. nuosavo kapitalo grąžos rodiklis neigiamas (-3,4), 2018 m. 9 mėn. – teigiamas (8,2 proc.).

Turto gražos rodikliai 2013-2017 m. svyravo nuo -0,3 iki 1,8, proc., 5 metų vidurkis būtų 0,9 proc. Tai reiškia, kad vidutiniškai per 5 metus turtas davė po 0,9 proc. pelno. 2018 m. I pusmečio rodiklis neigiamas (-1,3 proc.), 2018 m. 9 mėn. – teigiamas (3,3 proc.).

2.3 Yra nuostolingų veiklų

Pajamų-sąnaudų analizė bendrovėje buvo atliekama pagal visus teikiamų paslaugų segmentus.

5 lentelėje pateikiami duomenys apie gaunamas pajamas.

5 lentelė (eurais)

Rodikliai	2013	2014	2015	2016	2017	2018-06-30	2018-09-30
Šildymo sistemų ir karšto vandens aptarnavimas	124103	127045	128581	130409	131318	66987	99595
Bendro naudojimo objektų eksploatavimas ir priežiūra	101850	104417	103692	106240	107325	54625	81987
Lifto paslaugos	21857	23237	25530	27858	30367	15165	22397
Daugiabučių namų administravimas	22714	22260	21564	21347	21841	15231	23036
Remonto darbai	58696	58234	111962	82072	83500	43746	62581
Mokesčių kasos	30262	27117	30379	27079	28315	13955	19908
Kitos paslaugos	86304	107994	98441	113695	110089	54521	86482
Televizijos antenų priežiūra*	1780	1542	1384				
Iš viso pajamų	447566	471846	521533	508700	512755	264230	395986

*nuo 2016 metų iškelta prie kitų paslaugų

Daugiausiai pajamų bendrovė uždirba iš šildymo sistemų ir karšto vandens aptarnavimo, bendro naudojimo objektų eksploatavimo ir priežiūros bei kitų paslaugų. Kitose paslaugose apskaitoma teritorijų priežiūra, laiptinių apšvietimas, pajamos pagal sutartis, delspinigiai, palūkanos ir kitos pajamos. Nemažą pajamų dalį sudaro ir remonto darbai. Visos paminėtos paslaugos visais laikotarpiais sudarė daugiau kaip 80 proc. visų bendrovės pajamų.

Bendrovės pajamos augo greičiau nei didėjo išlaidos. Bendrovės pajamos 2013-2017 m. laikotarpiu padidėjo 15 proc. Bendrovės sąnaudos nuo 2016 m. mažėjo, bet per šį laikotarpį padidėjo 14 proc.

6 lentelėje pateikiami nurodytų veiklų rezultatai (pelnas, nuostolis).

6 lentelė (eurais)

Rodikliai	2013	2014	2015	2016	2017	2018-06-30	2018-09-30
Šildymo sistemų ir karšto vandens aptarnavimas	6464	4893	3374	5451	8684	7426	19743
Bendro naudojimo objektų eksploatavimas ir priežiūra	10064	7112	3551	4769	136	-6295	1472
Lifto paslaugos	-871	468	565	1212	0	-362	-55
Daugiabučių namų administravimas	427	-488	-8	-302	-4020	-8815	-10149
Remonto darbai	4044	252	1649	50	9973	9366	10762
Mokesčių kasos	-3903	-3137	-2125	-4356	-3055	-9367	-13480
Kitos paslaugos	-9529	2390	-8664	-1704	-1692	2071	11202
Televizijos antenų priežiūra	-699	184	43				
Iš viso rezultatas	5997	11674	-1615	5120	10026	-5976	19495

Visais laikotarpiais pelningas buvo šildymo sistemų ir karšto vandens aptarnavimas bei remonto darbai; pelningas bendro naudojimo objektų eksploatavimas ir priežiūra (išskyrus 2018 m. I pusm.). Pelningos veiklos visais laikotarpiais dengė nuostolingas veiklas, išskyrus 2015 metus bei 2018 m. pirmą pusmetį.

Nuostolingiausios bendrovei yra mokesčių kasos ir daugiabučių namų administravimas, nuostoliai šiose srityse turi tendenciją didėti.

Savivaldybės tarybos patvirtintas daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų ir nuolatinės techninės priežiūros mokestis bendrovei (0,021 Eur/m² be PVM) nesikeitė nuo 2004 metų, ir jis nebeapgina susidarančių išlaidų. Pažymėtina, kad leistinas maksimalus administravimo tarifas, patvirtintas savivaldybės tarybos sprendimu² (0,044 Eur/m²) – daugiau nei dvigubai didesnis.

Bendrovės direktoriaus veiklos ataskaitose, kurioms pritarė savivaldybės taryba, buvo išsamiai pateikiami duomenys apie pajamas, sąnaudas ir rezultatus pagal visas nurodytas veiklos sritis už visus laikotarpius (2013-2017 m.).

3. BENDROVĖS VALDYSENA

3.1 Bendrovės planuose – reorganizacija

Bendrovės planai pateikiami tik direktoriaus veiklos ataskaitose, teikiamose Rokiškio rajono savivaldybės tarybai už ataskaitinius metus. Bendrovės 2017 metų direktoriaus veiklos ataskaitoje, kuriai pritarė savivaldybės 2018 m. balandžio 27 d. sprendimu³, planų ir prognozių dalyje nurodyta: „Rokiškio rajono savivaldybės taryba 2017 m. sausio 27 d. priėmė sprendimą reorganizuoti AB „Rokiškio komunalininkas“ prijungiant prie jos akcinę bendrovę Rokiškio butų ūkis. Atnaujinti įmokų priėmimą kasose už elektros energiją ir atliekų išvežimą“. *Kitų patvirtintų planų ir strategijų bendrovė neturi. Savivaldybės užduočių ir lūkesčių bendrovė neturėjo.*

Vykdamat numatytus planus, 2018 metais atnaujintas įmokų priėmimas kasose už elektros energiją ir atliekų išvežimą. Tačiau reorganizacija stringa. Apie tai – toliau.

3.2 Akcininkams svarbiausia – pelnas ir nuosavo kapitalo didėjimas

Akcinės bendrovės Rokiškio butų ūkio įstatuose nurodytas veiklos tikslas – nekilnojamo turto tvarkyba už atlygį arba pagal sutartį, siekiant gauti pelno. Akcinės bendrovės „Rokiškio komunalininkas“ įstatuose nurodytas veiklos tikslas – visų akcininkų interesų tenkinimas, siekiant užtikrinti nuolatinį akcininkams priklausančių akcijų vertės didinimą. Pagrindinis akcininkų interesas - nuolatinis akcininkų nuosavybės vertės didinimas, kuris praktiškai užtikrinamas pelninga įmonės veikla. Taigi bendrovės ir akcininkų tikslai sutampa.

Palyginsime abiejų bendrovių pokyčius, susijusius su nuosavo kapitalo vertės didėjimu.

²² Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2018-03-05 sprendimas Nr. TS-55 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės daugiabučių gyvenamųjų namų maksimalaus bendrojo naudojimo objektų administravimo tarifo apskaičiavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³ Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2018-04-27 sprendimas Nr. TS-105 „Dėl akcinės bendrovės „Rokiškio butų ūkis“ 2017 metų direktoriaus veiklos ataskaitos“.

7 lentelėje pateikti duomenys apie abiejų bendrovių 5 metų nuosavą kapitalą ir jo pokyčius.

7 lentelė

Reorganizuojamos bendrovės	2013-12-31	2014-12-31	2015-12-31	2016-12-31	2017-12-31	5 m. pokytis	
						Eur	Proc.
AB Rokiškio butų ūkis	163166	172797	171272	175131	183003	19837	12,2
AB Rokiškio komunalininkas	1933175	1926052	1917194	1936742	1939170	5995	0,3

AB Rokiškio butų ūkis, turėdamas nedidelį kapitalą, jį padidino daugiau nei AB Rokiškio komunalininkas, turėdamas daugiau nei 10 kartų didesnį kapitalą.

8 lentelėje pateikti duomenys apie investuotų lėšų efektyvumą geriausiai parodantį rodiklį – nuosavo kapitalo grąžą abiejose bendrovėse.

8 lentelė

Reorganizuojamos bendrovės	Vidutinis		2017 metų
	3 metų (2013-2015)	5 metų (2013-2017)	
AB Rokiškio butų ūkis	2,6	2,8	4,3
AB Rokiškio komunalininkas	0,0	0,2	0,1

Iš šios lentelės duomenų matyti, kad nuosavo kapitalo grąža didesnė (ir didėjanti) yra AB Rokiškio butų ūkyje.

3.3. Savivaldybei turi rūpėti maksimali nauda visuomenei, bet ar rūpi?

Atliekant auditą jau antroje reorganizuojamoje bendrovėje, išryškėja savivaldybės bendrovių valdysenos politikos trūkumai, tiksliau – jos nebuvimas. Apie tai išsamiau – AB „Rokiškio komunalininkas“ veiklos audito ataskaitoje⁴, todėl čia nebekartosime.

Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 9 straipsnyje nurodyti valstybės ir savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo principai, tai: visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės.

Pažymėtina, kad savivaldybėje nėra jokių įmonių veiklos optimizavimo planų, analizių, studijų ar kitų dokumentų, neidentifikuoti valdymo ir administravimo sistemos trūkumai, turintys įtakos įmonių veiklos rezultatams. Neturint savivaldybės kontroliuojamų bendrovių valdysenos nuoseklios politikos, viską lemia vienkartiniai subjektyvūs sprendimai.

Ko faktiškai siekta bendrovių reorganizacija? Informaciją apie tai radome tik Aiškinamajame rašte⁵, kuris buvo parengtas priimant sprendimą dėl bendrovių reorganizacijos. „Siekiant padidinti bendrovių veiklos efektyvumą, optimizuoti valdymą, sumažinti administracines išlaidas, šių bendrovių pagrindinis akcininkas Rokiškio rajono savivaldybė siūlo reorganizuoti AB „Rokiškio komunalininkas“ ir AB Rokiškio butų ūkį ir prie didesnės akcinės bendrovės „Rokiškio komunalininkas“ prijungti AB Rokiškio butų ūkį“ – taip Aiškinamajame rašte įvardintas tikslas.

⁴ Rokiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2018-08-14 veiklos audito ataskaita Nr. KAĮ-7 „Akcinės bendrovės „Rokiškio komunalininkas“ veiklos efektyvumas“, www.rokiskis.lt.

⁵ Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2017-01-27 sprendimo projekto „Dėl pritarimo reorganizuoti akcinę bendrovę „Rokiškio komunalininkas“ ir akcinę bendrovę Rokiškio butų ūkį“ aiškinamasis raštas.

Minėtame aiškinamajame rašte nurodytos *teigiamos* pasekmės, tai: „planuojama sumažinti administracijos darbuotojų skaičių, dėl to administracinės sąnaudos sumažėtų 60 tūkst. Eur per metus. Taip pat būtų efektyviau panaudojama turima technika, racionaliau paskirstyti darbo krūviai visiems darbuotojams, optimizuota apskaita. Kai administracinis pastatas ir kiti gamybiniai pastatai bus vienos bendrovės nuosavybė, bus galima spręsti klausimą dėl gamybinės bazės ir administracijos perkėlimo į buvusius vaistų sandėlių pastatus, o Rokiškio miesto istorinėje dalyje, nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijoje esančius administracinį ir gamybinius pastatus bus galima parduoti ir pritaikyti juos komercinei, visuomeninei paskirčiai“.

Minėtame aiškinamajame rašte nurodytos *neigiamos* pasekmės, tai: „bendrovė turės papildomų išlaidų, reiks atleidžiamiems darbuotojams išmokėti išeitines kompensacijas, jeigu jiems nebus pasiūlytas kitas darbas. Reiks apmokėti su reorganizavimu susijusias išlaidas (reorganizavimo sąlygų auditavimas, bendrovės registravimas) apie 3 tūkst. Eur“.

Minėtame aiškinamajame rašte nurodyta nauda Rokiškio rajono gyventojams, tai: „Sujungus bendroves, už teikiamas paslaugas bus išrašoma viena sąskaita vietoj dabar rašomų 2 ar 3 sąskaitų, tai patogiau ir naudingiau gyventojams, nes mažiau reikės mokėti kredito įstaigoms už mokesčių priėmimą. Administracinės sąnaudos yra viena iš teikiamų paslaugų kainos sudėtinių dalių, todėl jų sumažinimas turės teigiamą įtaką kainų mažėjimui“.

3.4 Reorganizacija palikta savieigai, trūksta koordinuotų veiksmų ir motyvacijos

Pagrindinis dokumentas, kuriuo vadovaujamas reorganizuojant bendroves yra neeilinių akcininkų susirinkimų patvirtintos Reorganizavo sąlygos, pasirašytos abiejų bendrovių valdybos pirmininkų. Reorganizavimo sąlygos akivaizdžiai neinformatyvios, daugiau apibendrintos. Nei jose, nei jokiame kitame dokumente neįvardyti konkretus darbai, terminai, koordinuojantys ir atsakingi vykdytojai.

Neužtikrinta motyvacija valdyme. Abiejų bendrovių vadovai laikini (AB “Rokiškio komunalininko” – pavaduotojas, laikinai einantis direktoriaus pareigas; AB Rokiškio butų ūkio direktorius įgaliojimų neteks dieną, kai nauji įstatai bus įregistruoti Juridinių asmenų registre). O koordinuojančių veiksmus šiame procese nėra.

AB “Rokiškio komunalininkas” sunkiai sekasi gauti mokėjimo įstaigos licenziją iš banko, kurią šiuo metu turi AB Rokiškio butų ūkis. To būtų išvengta, jei būtų pasirinktas kitas būdas (pvz., prijungiant prie AB Rokiškio butų ūkio).

Bendruomenės slegia laikinumas ir nežinomybė. Padidėjo krūviai dėl išėjusių iš darbo darbuotojų, nepriimami nauji dėl to, kad nereikėtų vėliau atleisti. Visa tai įtakoja darbo kokybę.

Ką daryti? Būtina inicijuoti ir paskatinti teigiamus procesus, koordinuoti veiksmus ir prisiimti atsakomybę. Mūsų nuomone, tai turėtų padaryti abiejų bendrovių didžiausias akcininkas – Rokiškio rajono savivaldybė.

REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos dėl kontroliuojamų bendrovių valdysenos politikos Savivaldybės administracijos direktorei nebeteikiamos, nes jos buvo pateiktos ankstesnio audito ataskaitoje⁶, kurioje nurodytas įgyvendinimo terminas dar nesibaigė (2019-01-01). Nebeteikiamos rekomendacijos ir Bendrovei dėl strateginių planų, nes, remiantis Savivaldybės tarybos 2018 m. rugsėjo 28 d. sprendimu⁷ patvirtintu Rokiškio rajono savivaldybės kontroliuojamų bendrovių pasiektų veiklos tikslų vertinimo tvarkos aprašu (kuriame reglamentuotas bendrovių veiklos strategijų rengimas, atnaujinimas ir jų įgyvendinimo priežiūra, pasiektų veiklos tikslų atitikties joms nustatytiems veiklos tikslams vertinimas), Bendrovės jau įpareigotos rengti strateginius planus.

Savivaldybės kontrolierė

Danguolė Namajūnienė

Vyriausioji specialistė

Daiva Girgždienė

⁶ Rokiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2018-08-14 veiklos audito ataskaita Nr. KAI-7 „Akcinės bendrovės „Rokiškio komunalininkas“ veiklos efektyvumas“, www.rokiskis.lt.

⁷ Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2018-09-28 sprendimas Nr. TS- „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės kontroliuojamų bendrovių pasiektų veiklos tikslų vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

PRIEDAI

Veiklos audito ataskaitos „Akcinės bendrovės
Rokiškio butų ūkio veiklos efektyvumas“ I priedas

Santrumpos ir sąvokos

Bendrovė – akcinė bendrovė Rokiškio butų ūkis.

Savivaldybė – Rokiškio rajono savivaldybė.

Savivaldybės taryba – Rokiškio rajono savivaldybės taryba.

Savivaldybės administracija – Rokiškio rajono savivaldybės administracija.

Administracijos direktorius – Rokiškio rajono savivaldybės administracijos direktorius.

Finansinių rodiklių analizė – priemonė, skirta dabartinei finansinei situacijai įvertinti ir nustatyti galimus pokyčius ateityje.

Veikla – veiksmai, kuriuos atliekant ištekliai paverčiami produktais (paslaugomis).

Efektyvumas – kuo geresnis išteklių panaudojimas.

Mokumas – tai įmonės potencialus sugebėjimas turimomis mokėjimo priemonėmis apmokėti įsipareigojimus.

Bendrasis pelningumas – finansinis rodiklis, apskaičiuojamas bendrąjį pelną dalijant iš grynosios apyvartos.

Grynasis pelningumas – finansinis rodiklis, apskaičiuojamas grynąjį pelną dalijant iš grynosios apyvartos.

Nuosavo kapitalo grąža - tai akcininkų investuoto kapitalo panaudojimo efektyvumo finansinis rodiklis, apskaičiuojamas grynąjį pelną dalijant iš nuosavo kapitalo.

Turto grąža - tai įmonės turto panaudojimo efektyvumo rodiklis, apskaičiuojamas grynąjį pelną dalijant iš viso turto.

Visuomeninės naudos principas – valstybės ir savivaldybių turtas turi būti valdomas, naudojamas ir diponuojama juo rūpestingai, siekiant užtikrinti visuomenės interesų tenkinimą.

Efektyvumo principas – sprendimais, susijusiais su valstybės ir savivaldybių turto valdymu, naudojimu ir disponavimu juo, turi būti siekiama maksimalios naudos visuomenei.

Veiklos audito ataskaitos „Akcinės bendrovės Rokiškio butų ūkio veiklos efektyvumas“ 2 priedas

Audito apimtis ir metodai

Audito subjektas – akcinė bendrovė “Rokiškio butų ūkis” (toliau – bendrovė).

Audito objektas – bendrovės ūkinė-finansinė veikla.

Audito tikslas – įvertinti bendrovės veiklos efektyvumą.

Pagrindiniai duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

- Nagrinėjome teisės aktus, susijusius su savivaldybių kontroliuojamų įmonių valdysena (Lietuvos Respublikos įstatymus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus, Rokiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimus, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus), siekiant išsiaiškinti pagrindines gaires ir sukurtą sistemą įmonėms efektyviai veikti.
- Susipažinome su Valstybės kontroliuojamoms įmonėms taikomomis gairėmis.
- Nagrinėjome privačių auditorių atliktų finansinių auditų išvadas ir ataskaitas;
- Naudojomės Valstybės kontrolės atliktų veiklos auditų ataskaitų savivaldybių kontroliuojamų įmonių valdysenos srityje duomenimis.
- Išanalizavome bendrovės direktoriaus veiklos ataskaitų, finansinių ataskaitų duomenis, suskaičiavome finansinius rodiklius.
- Išanalizavome veiklos pajamas, sąnaudas, rezultatus pagal veiklos rūšis.
- Nagrinėjome bendrovės pateiktą informaciją, taip pat su vertinama sritimi susijusią informaciją spaudoje, internete, pokalbių metu.